

Jan Hjeds. Cand.agro.
Elvedgårdsvej 6, 5474 Veflinge.
Tlf.: 64801010. E-mail: hjeds@c.dk

Vedr. resume, møde, DMU, DJF og Jan Hjeds 19.08.2010

Mødet drejede sig om afklaring af konsekvenserne af vandstandsstigninger som følge reduceret/ophørt vedligeholdelse samt vandløbsrestaurering i forbindelse med gennemførelse af Miljøministeriets vandplaner.

Jeg finder at de faglige diskussioner er af betydning i forbindelse med dokumentationen og konklusion omkring påvirket areal i forhold til det forudsatte, og skal derfor anmode om, at følgende præciseringer i forhold til resumeet af 09.09.2010 samt følgende hovedpunkter fra diskussionen indarbejdes i resumeet. Samtidig skal jeg opfordre til at resumeet vedlægges den fulde dagsorden fremsendt 24.06.2010.

Præciseringer:

Af resumeet fremgår (s. 1, nederste afsnit): "Der var ingen forsøgsmæssig, modelleringsmæssig eller anden dokumentation..." I resumeet gentages (s. 2, midt): "JH har ikke dokumentation for omfang i form af modelberegninger, opmålinger, pejlinger, synsrapporter eller lign." Resumeet gentager dette (igen igen) (s. 2, nederste afsnit): "...dokumentation i form af syn og skøn, opmålinger eller lign. ikke foreligger."

Jeg vil gerne præcisere, at jeg fremførte "anden" dokumentation, nemlig dokumentation i form af praktisk erfaring. Jeg *har* foretaget *opmålinger* af *synede* arealer ud fra topografiske forhold. Jeg har ved *syn* selv erfaret, at dykning af drænanlæg medfører hurtig tilslæmning af drænanlæg, og jeg er blevet bekræftet heri af flere praktikere. Men jeg har ikke har udarbejdet egentlige synsrapporter.

Af resumeet fremgår (s. 2, næstnederste afsnit): "JH's erfaringer bygger primært på lokale nordfynske forhold..."

Jeg vil gerne præcisere, at mine erfaringer ikke *primært*, men *bl.a.* bygger på nordfynske forhold, men også på teoretisk og praktisk viden fra mange andre lokaliteter nationalt og internationalt.

Videre fremgår af resumeet (s. 2, næstnederste afsnit): "JH's har besøgt flere andre områder i landet på opfordring af lodsejere." Jeg vil gerne præcisere, at jeg har besøgt områder *bl.a.* på opfordring, men jeg har også besøgt områder uopfordret på eget initiativ for at undersøge forholdene.

Videre fremgår af resumeet (s. 2, næstnederste afsnit): "Skøn på evt. påvirket areal for disse besøgt arealer er lavet ud fra topografi, bonitet og diskussion med lodsejere." Jeg vil gerne præcisere, at jeg har foretaget *opmåling* af besøgt arealer i forhold til topografi.

Videre fremgår af resumeet (s. 2, næstnederste afsnit): "JH gav udtryk for, at han som privatperson ikke har mulighed for at lave landsdækkende vurderinger." Jeg vil gerne præcisere, at jeg *har* foretaget landsdækkende vurderinger. Jeg har oplyst, at jeg som privatperson ikke har ressourcer til at lave en nøjagtig, tilbundsående fuldt dokumenteret analyse, (i øvrigt ligesom DMU, DJF eller andre heller ikke har haft indtil nu).

Af resumeet fremgår (s. 2, nederste afsnit): "Ændringen påvirkede afvandingen og gav anledning til øget vedligeholdelse- ca. hvert 10. år." Jeg vil gerne præcisere, at jeg oplyste, at tilslæmning og deraf følgende spuling af dræn indtræffer *hyppigere end* hvert 10 år.

Jan Hjeds. Cand.agro.
Elvedgårdsvej 6, 5474 Veflinge.
Tlf.: 64801010. E-mail: hjeds@c.dk

Af resumeet fremgår (s. 3, nederste afsnit): ”Som eksempler på, hvor der ikke er en drænproblematik blev nævnt den restaurerede del af Skjern Å eller det bakkede opland til Fusing sø.” Jeg vil gerne præcisere, at Skjern Å alene blev nævnt af forskningsinstitutionerne, og alene i forbindelse med den diskussion, jeg her refereret nedenfor.

Jeg vil gerne præcisere, at jeg nævnte de stejle bakker ned mod Fusing Sø som eksempel på et stærkt kuperet opland, hvor de arealmæssige konsekvenser vil være langt mindre end min gennemsnitsbetragtning for landet som helhed, men at jeg samtidig anførte, at det i et meget kuperet opland er sandsynligt, at vandløb har bedre faldforhold, ikke er dybt nedgravede for at sikre afvanding, og at disse vandløb derfor forventelig ikke er udpeget til indsats for forbedring af de fysiske forhold. Disse arealer er dermed ikke relevante for diskussionen.

Hovedpunkter fra diskussionen:

JH anførte, at der er sammenfald mellem relativt jævne arealer med deraf følgende stort afvandingsbehov, og vandløb, der er dybt nedgravede, udrettede og med ringe fald. JH anførte, at det hyppigt er disse vandløb, der har dårlige fysiske forhold og derfor er udpeget til indsats for forbedring af de fysiske forhold. Altså er det hyppigt områder, hvor de arealmæssige konsekvenser er store, der er udpeget.

JH anførte, at der findes områder, hvor de arealmæssige konsekvenser er væsentligt større end JH's gennemsnitsbetragtning for landet som helhed, bl.a. som en konsekvens af opstrøms stuvning.

For at afklare det potentielt påvirkede areal som følge af reduceret/ophørt vedligeholdelse og/eller vandløbsrestaurering forespurgte JH til DMUs skøn om, at ca. 30.000 ha vil blive påvirket, set i relation til DMUs opgørelse af, at ca. 1.045.000 ha ligger under kote 1 meter i forhold til vandløbsbredden. DMU svarede hertil, at DMU ikke har angivet arealskøn i størrelsesordenen 30.000 ha, og at arealerne som ligger under kote 1 meter i forhold til vandløbsbredden primært er arealerne i marsken. Omkring dette punkt kunne ikke opnås fælles forståelse.

Parterne diskuterede, hvorvidt dykning af drænanlæg som følge af reduceret/ophørt vedligehold og/eller vandløbsrestaurering medfører tilslæmning af drænanlæggene. JH anførte, at dykning af drænanlæg ifølge JHs egne erfaringer, samt ifølge information JH har opsamlet fra agronomer, landmænd, drænmestre og vandløbsvedligeholdelsesentreprenører medfører forøget og hyppig tilslæmning af drænanlæg. DJF anførte, at drænanlæg skal være pakket med filtermateriale for at forhindre tilslæmning. DJF anførte, at tilslæmning af drænanlæg ikke kan henføres til dykning, men at tilslæmning skyldes, at pakningen omkring drænrørene er utilstrækkelig, dårligt udført eller opslidt.

DJF anførte, at restaureringen af Skjern Å og det tilknyttede vådområdeprojekt er et godt eksempel på, at hævet vandstand ikke medfører tilslæmning af drænanlæg.

Ved diskussion af betydningen af ændringer af vandstanden i jorden som følge af reduceret/ophørt vedligehold og/eller vandløbsrestaurering anførte JH, at hævet vandstand vil medføre mindre rodtybde og dermed mindre rodvolumen for landbrugsafgøder, med nedsat næringsstofoptagelse, nedsat produktion og potentielt større næringsstofudvaskning til følge. DJF anfægtede dette, og anførte, at hævet vandstand i jorden, og deraf følgende mindre rodtybde og reduceret rodvolumen, ikke har betydning for produktion, næringsstofoptagelse eller næringsstofudvaskning. JH anførte herefter, at en del af indsatsen til begrænsning af næringsstofudvaskning netop er anvendelse af dybrodede efterafgrøder, der kan opsamle næringsstoffer fra stor dybde. DJF svarede hertil, at

Jan Hjeds. Cand.agro.
Elvedgårdsvej 6, 5474 Veflinge.
Tlf.: 64801010. E-mail: hjeds@c.dk

teorien om større næringsstofopsamling fra dybrodede efterafgrøder ikke er korrekt, og fastholdt, at roddebyden ikke har betydning.

I den videre diskussion af konsekvenserne af forhøjet vandstand i jorden som følge af reduceret/ophørt vedligehold og/eller vandløbsrestaurering medgav DJF, at dyrkning af vinterafgrøder kan blive umuliggjort på grund af vandmætning af jorden om vinteren, og at den deraf følgende alternative såning af vårafgrøder kan blive forsinket på grund af nedsat farbarhed om foråret. DJF fandt, at disse dyrkningsmæssige forhold er uden betydning, og at arealer med sådanne forhold ikke skal indregnes ved opgørelse af det påvirkede areal.

Venlig hilsen

Jan